

MINISTARSTVO
POLJOPRIVREDE

ZELENA ARHITEKTURA UNUTAR PRIJEDLOGA STRATEŠKOG PLANA ZPP

JAVNE KONZULTACIJE

Zagreb, 27. svibnja 2022.

ZELENA ARHITEKTURA ZPP-a

do 2023.

2023. - 2027.

Dobrovoljno

Poljoprivredno-
okolišno-klimatske
mjere **2. stup EPFRR**

Poljoprivredno-
okolišno-klimatske
mjere **2. stup EPFRR**

Dobrovoljno

Obvezno
za
korisnika
izravnih
plaćanja

Zelena plaćanja

1. stup EFJP

Višestruka
sukladnost

Eko sheme (novo)

1. stup EFJP

Uvjetovanost
(novo)

Obvezno
za
korisnika
izravnih
plaćanja

VIŠESTRUKA SUKLADNOST VS. UVJETOVANOST

VIŠESTRUKA SUKLADNOST (*Cross Compliance*)

Niz pravila koja poljoprivredni proizvođač, korisnik izravnih plaćanja i IAKS mjera ruralnog razvoja, mora poštivati prilikom obavljanja svoje poljoprivredne djelatnosti na svim poljoprivrednim površinama u svom posjedu i/ili korištenju te za svu stoku koju drži

UVJETOVANOST (*Conditionality*)

Poboljšan set osnovnih pravila za poljoprivredne proizvođače korisnike potpore po površini i/ili za uzgoj životinja s ciljem postizanja općih ciljeva nove ZPP kao i učinkovitijeg programiranja u okviru strateških planova baziranih na procjeni nacionalnih uvjeta i potreba

SASTOJI SE OD:

1. PROPISANIH ZAHTJEVA UPRAVLJANJA (SMR) - odredbe preuzete iz zakonodavnog okvire Europske unije, a odnose se na zaštitu okoliša, zdravstveno ispravnu hranu, zdravlje, ljudi, životinja i biljaka te dobrobit životinja
2. DOBRIH POLJOPRIVREDNIH I OKOLIŠNIH UVJETA (GAEC) - minimalni uvjeti upravljanja poljoprivrednim površinama s ciljem očuvanja tla u dobrom poljoprivrednom i okolišnom stanju, a uključuje zaštitu tla, očuvanje organske tvari u tlu i strukture tla, dobro upravljanje vodama i očuvanje bio-raznolikosti

VIŠESTRUKA SUKLADNOST VS. UVJETOVANOST

2014.-2022.

GAEC6 Zabrana spaljivanja žetvenih ostataka osim u svrhu sprečavanja širenja ili suzbijanja organizama štetnih za bilje

GAEC2 Korištenje vode za navodnjavanje

SMR1 Zaštita voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla

GAEC4 Minimalna pokrivenost tla

GAEC3 Zaštita voda od onečišćenja ispuštanjem opasnih tvari

SMR2 Očuvanje životinjskih vrsta i krajobraza

SMR3 Očuvanje prirodnih staništa i biljne flore i faune

GAEC7 Minimalna razina održavanja

Očuvanje obilježja krajobraza

Sprečavanje zarastanja poljoprivrednih površina neželjenom vegetacijom

SMR4 Standardi za sigurnost hrane

SMR5 Standardi za korištenje određenih tvari hormonskog i tirostatskog djelovanja i beta agonista

SMR10 Standardi za korištenje sredstava za zaštitu bilja

SMR6 Identifikacija i registracija svinja

SMR7 Identifikacija i registracija goveda

SMR8 Identifikacija i registracija koza i ovaca

SMR9 Sprečavanje i nadzor nad iskorjenjavanjem određenih transmisivnih spongiformnih encefalopatija

SMR11 Standardi za zaštitu teladi

SMR12 Standardi za zaštitu svinja

SMR13 Standardi za zaštitu životinja koje se uzgajaju u svrhu proizvodnje

2023. – 2027.

GAEC 1 Očuvanje trajnih travnjaka

GAEC 2 Zaštita močvara i tresetišta

GAEC3 Zabrana spaljivanja žetvenih ostataka osim u svrhu sprečavanja širenja ili suzbijanja organizama štetnih za bilje

SMR1 Korištenje vode za navodnjavanje

SMR2 Zaštita voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla

GAEC 4 Uspostava zaštitnih zona duž vodotoka

GAEC6 Minimalna pokrivenost tla

GAEC 7 Plodored na oraničnim površinama

SMR3 Očuvanje životinjskih vrsta i krajobraza

SMR4 Očuvanje prirodnih staništa i biljne flore i faune

GAEC 8 Minimalni udio poljoprivrednih površina pod neproizvodnim obilježjima

Očuvanje obilježja krajobraza

Sprečavanje zarastanja poljoprivrednih površina neželjenom vegetacijom

GAEC 9 Zabrana prenamjene ili oranja okolišno osjetljivih travnjaka unutar NATURA 2000 područja

SMR5 Standardi za sigurnost hrane

SMR6 Standardi za korištenje određenih tvari hormonskog i tirostatskog djelovanja i beta agonista

SMR7 Standardi za korištenje sredstava za zaštitu bilja

SMR8 Održiva uporaba sredstava za zaštitu bilja

SMR9 Standardi za zaštitu teladi

SMR10 Standardi za zaštitu svinja

SMR11 Standardi za zaštitu životinja koje se uzgajaju u svrhu proizvodnje

Eko sheme

- Intenzivirana raznolikost poljoprivrednih površina
- Ekstenzivno gospodarenje pašnjacima
- Uporaba stajskog gnoja na oraničnim površinama
- Minimalni udio leguminoza od 20% unutar poljoprivrednih površina
- Konzervacijska poljoprivreda
- Intenzivirano održavanje ekološki značajnih površina
- Očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti (TVPV)

Potpورا za eko sheme

- Za eko sheme unutar izravnih plaćanja Strateškog plana ZPP izdvojit će se 25% omotnice za izravna plaćanja, odnosno 93.604.279 EUR/godišnje.
- Dodatno plaćanje na osnovnu potporu dohotku (plaćanja za prakse na svim vrstama uporabe poljoprivrednog zemljišta)
 - Intenzivirana raznolikost poljoprivrednih površina,
 - Intenzivirano održavanje ekološki značajnih površina (EZP).
- Plaćanje za pojedinu vrstu uporabe poljoprivrednog zemljišta ili skupinu usjeva, kojim se u cijelosti ili djelomično nadoknađuju dodatni troškovi i gubitak prihoda koji su rezultat preuzetih obveza
 - Ekstenzivno gospodarenje pašnjacima,
 - Uporaba stajskog gnoja na oraničnim površinama,
 - Minimalni udio leguminoza od 20% na poljoprivrednim površinama,
 - Konzervacijska poljoprivreda,
 - Očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti (TVPV).

1. Intenzivirana raznolikost poljoprivrednih površina

- Predstavlja prošireni oblik dosadašnje zelene prakse raznolikost usjeva koja se primjenjivala samo na oraničnim površinama.
- Uključuje različite vrste unutar iste ili različitih vrsta uporabe poljoprivrednog zemljišta, među kojima su konsocijacije različitih poljoprivrednih vrsta (kultura).
- Doprinosi prilagodbi klimatskim promjenama, njihovom ublažavanju, sprječavanju degradacije tla, njegovom oporavku i poboljšanju plodnosti te zaštiti biološke raznolikosti.
- Intervencija nadilazi obveze koje propisuje GAEC 7 - Plodored na obradivom zemljištu isključujući usjeve koji rastu pod vodom.

Intervencijom su moguće konsocijacije

Interpolacija - sjetva/sadnja
poljoprivrednih kultura unutar
postojećih usjeva/nasada

Konsocijacijama su obuhvaćene prakse povezane sa zatravnjivanjem i međurednim održavanjem trajnih nasada.

Godišnje obveze korisnika

Ako površina iznosi	Obveza poljoprivrednika
do 10 ha	<p>najmanje dvije različite vrste (kulture) usjeva/nasada i /ili različite poljoprivredne površine, gdje površina glavne kulture / glavna poljoprivredna površina ne smije prelaziti 75% ukupnih poljoprivrednih površina poljoprivrednog gospodarstva.</p>
Od 10 do 30 ha	<p>najmanje tri različite vrste (kulture) usjeva/nasada i/ ili različite poljoprivredne površine, pri čemu površina glavne kulture / glavna poljoprivredna površina ne smije zauzimati više od 75% poljoprivrednih površina, a dvije glavne kulture zajedno/ dvije glavne poljoprivredne površine ne smiju zauzimati više od 95% poljoprivrednih površina poljoprivrednog gospodarstva.</p> <p><u>EK zahtijeva pojačanje u ovome dijelu u smjeru smanjenja navedenih udjela i povećanja raznolikosti!</u></p>
Više od 30 ha	<p>najmanje četiri različite vrste (kulture) usjeva/nasada i/ili različite poljoprivredne površine, pri čemu površina glavne kulture / glavna poljoprivredna površina ne smije zauzimati više od 70% poljoprivrednih površina, a tri glavne kulture zajedno/ tri glavne poljoprivredne površine ne smiju zauzimati više od 95% poljoprivrednih površina.</p>

Obveze korisnika

- Korisnici su obvezni voditi evidenciju prema propisanom obrascu.
- Završiti izobrazbu ili koristiti individualno savjetovanje ili sudjelovati u demonstracijskoj aktivnosti u trajanju od najmanje 6 sati vezano uz eko sheme.

Potencijal

Naziv intervencije	Iznos 2023-2027 (EUR)	Godišnji Iznos (EUR)	broj korisnika	ha	Planiran i iznos potpore EUR/ha
Intenzivirana raznolikost poljoprivrednih površina	201.421.692	40.284.338	82.000	643.417	63

2. Ekstenzivno gospodarenje pašnjacima

Objedinjuje kategorije:

- pašnjaka
- krških pašnjaka

Doprinosi:

- ublažavanju klimatskih promjena i prilagodba tim promjenama,
- zaštiti biološke raznolikosti, poboljšanju usluga ekosustava te očuvanja staništa i krajobraza.

Obveze korisnika :

- Održavanje pašnjaka, krških pašnjaka obaveznom ispašom stoke u vlasništvu i/ili posjedu, s 0,3 do 1,0 UG/ha ovaca i/ili koza i/ili goveda i/ili kopitara.
- Provođenje obavezne ispaše u razdoblju do 1. listopada tekuće godine.
- Ako korisnik provodi košnju, ona treba biti obavljena do 30. lipnja tekuće godine. Za poljoprivredne površine koje su definirane kao gorsko planinsko područje košnja treba biti obavljena do 31. srpnja.
- **EK zahtijeva detaljnije pojašnjenje za gospodarenje krškim pašnjacima te pašnjacima unutar područja NATURA 2000.**
- **Na krškim pašnjacima potrebno je uklanjati neželjenu vegetaciju.**
- Izrada godišnjeg plana pašarenja za svaku ARKOD parcelu pašnjaka i krških pašnjaka u okviru obveznog individualnog savjetovanja poljoprivrednika.
- Vođenje evidencije o provedbi svih aktivnosti na pojedinim kategorijama (pašnjaci, krški pašnjaci) prema propisanom obrascu.

Obveze korisnika:

- Evidenciju korisnik dostavlja Agenciji za plaćanja najkasnije do 31. prosinca u godini podnošenja zahtjeva.
- Zasijavanje pašnjaka i krških pašnjaka nije dozvoljeno.
- Zabranjena je upotreba mineralnog gnojiva ili stajskog gnoja.
- Zabranjena je upotreba sredstava za zaštitu bilja.
- Zabranjeni su hidromelioracijski zahvati

Oblik potpore

- Potpora ima oblik godišnjeg plaćanja po prihvatljivom hektaru pašnjaka i krških pašnjaka, a dodjeljuje se kao nadoknada dodatnih troškova i gubitka prihoda koji su rezultat preuzetih obveza.
- Prijedlog uključuje potpore za pašarenje na:
 - pašnjacima u iznosu od 885,00 kn/ha
 - krškim pašnjacima u iznosu od 750,00 kn/ha.

Potencijal

Naziv intervencije	Projekcije intervencije 2023-2027 *				Planirani iznos potpore EUR/ha
	Iznos 2023-2027 (EUR)	Godišnji Iznos (EUR)	broj korisnika	ha	
Pašarenje na pašnjacima	40.000.000	8.000.000	14.600	80.000	100

3. Intenzivirano održavanje ekološki značajnih površina

- Modifikacija dosadašnje zelene prakse koja se odnosi na održavanje ekološki značajnih površina na najmanje 5% oraničnih površina (izuzev nasada pod kulturama kratkih ophodnji) na gospodarstvima većim od 15 ha.
- Uključuje sva gospodarstva, bez obzira na veličinu njihove poljoprivredne površine, a korisnici su obvezni na minimalno 10% ukupnih poljoprivrednih površina gospodarstva održavati ekološki značajne površine.
- Doprinosi zaštiti bioraznolikosti, očuvanju staništa i mozaičnosti krajobraza uz dodatno poboljšanje usluga poljoprivrednog ekosustava.
- Nadilazi obveze uvjetovanosti koje propisuju:
 - GAEC 4 Uspostava graničnih pojaseva duž vodotokova,
 - GAEC 8 Minimalni udio obradivog zemljišta na razini poljoprivrednoga gospodarstva namijenjen neproduktivnim površinama i obilježjima, Očuvanje obilježja krajobraza, Zabrana rezanja živica i stabala u sezoni razmnožavanja ptica i podizanja ptica te uklanjanje invazivnih biljnih vrsta.
- Razlikuje se od dosadašnje zelene prakse i po tome što isključuje ekološki značajne površine na ugaru, **površine pod kulturama kratkih ophodnji, postrne usjeve i zeleni pokrov, kulture koje fiksiraju dušik.**

Obveze korisnika

- Korisnik preuzima godišnju obvezu osiguravajući na minimalno 10% svojih poljoprivrednih površina postojanje sljedećih ekološko značajnih površina:
 1. Obilježja krajobraza
 2. Rubni pojasevi uz vodotoke (minimalne širine 5 m)
 3. Pojasevi prihvatljivih hektara duž rubova šume bez proizvodnje
- Završiti izobrazbu ili koristiti individualno savjetovanje ili sudjelovati u demonstracijskoj aktivnosti u trajanju od najmanje 6 sati vezano uz eko sheme.

Obilježja krajobraza

- **Suhozidi** najmanje 0,5 m širine, najviše 2 m širine unutar parcele i 4 m na granici parcele, te najmanje 0,2 m visine i najviše 3 m visine, koji je evidentiran u ARKOD sustavu na parceli kao vanjski suhozid, minimalne dužine 30 metara
- **Živice ili pojasevi drvenastih kultura** najveće širine 2 m unutar parcele ili 4 m na granici parcele i najmanje dužine 10 m.
- **Pojedinačno stablo** promjera krošnje od najmanje 4 m, minimalne visine 2 m te se pod istim obavlja minimalna poljoprivredna aktivnost.
- **Drvored**: stabla s promjerom krošnje od najmanje 4 m, a prostor između krošnji ne prelazi 5 m te se pod istim obavlja minimalna poljoprivredna aktivnost.
- **Šumarak**: stabla spojena krošnjama koja se preklapaju, ukupne površine od 100 m² do 2000 m²
- **Jezerce/bara** ukupne površine do 1000 m²
- **Jarak** do 2 m širine uključujući zemljane otvorene vodotoke za navodnjavanje ili odvodnju

Potencijal

Potpura ima oblik godišnjeg plaćanja po prihvatljivom hektaru i dodjeljuje se kao dodatno plaćanje uz osnovnu potporu dohotku.

Naziv intervencije	Projekcije intervencije 2023-2027 *				
	Iznos 2023-2027 (EUR)	Godišnji Iznos (EUR)	broj korisnika	ha	Planirani iznos potpore EUR/ha
Intenzivirano održavanje ekološki značajnih površina	41.339.818	8.267.963	18.000	132.055	63

Nakon dopune opisa GAEC 8 te dodatnih konzultacija s EK, u suradnji s APPRR, napraviti će se prilagodbe u navedenim podacima projekcije.

4. Uporaba stajskog gnoja na oraničnim površinama

- Intervencija ima za cilj povećati sadržaj humusa smanjenjem uporabe sintetskih mineralnih gnojiva čime se ujedno postiže poboljšanje fizikalnih i kemijskih svojstava tla.
- Intervencija nadilazi obveze koje propisuje Prema SMR 2 zaštita voda od onečišćenja uzrokovano nitratima poljoprivrednog podrijetla.
- Korisnici na oraničnim površinama primjenjuju vlastiti stajski gnoj i/ili stajski gnoj nabavljen sa stočarskih farmi.

Obveze korisnika:

- Posjedovati analizu tla za svaku ARKOD parcelu na kojoj se primjenjuje stajski gnoj.
- Posjedovati analizu stajskog gnoja na sadržaj suhe tvari, sadržaj organske tvari, reakciju (pH) i sadržaj hranjiva (ukupni dušik, fosfor i kalij).
- U skladu sa analizom tla i analizom stajskog gnoja izraditi i provoditi plan gnojidbe i plan plodoreda.
- Voditi evidenciju o primjeni stajskog gnoja za sve ARKOD parcele na kojima je u kalendarskoj godini primijenjen stajski gnoj.
- Gnojidba stajskim gnojem unutar intervencije treba biti u skladu s potrebama kulture, temeljena na provedenoj analizi tla od strane ovlaštenog laboratorija te izrađena uz pomoć individualnog savjetovanja od strane MP.
- Dozvoljeno je koristiti stajski gnoj (kruti ili tekući) na oranici u količini koja odgovara primjeni dušika iz stajskog gnoja od najmanje 70 kg N/ha do najviše 170 kg N/ha, **a unutar područja ranjivih na nitrate do najviše 160 kg N/ha** u skladu s propisanim minimalnim i maksimalnim količinama stajskog gnoja po hektaru.

Obveze korisnika:

- Primijeniti stajski gnoj unutar 48 sati od iznošenja na oraničnu površinu.
- Korisnik koji nema dovoljne količine stajskog gnoja ili nema proizvodnju vlastitog stajskog gnoja dužan je do 15. prosinca tekuće godine zahtjeva Agenciji za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju dostaviti presliku računa o kupljenom stajskom gnoju iz kojeg je vidljiva količina kupljenog stajskog gnoja po vrstama te MIBPG i naziv poljoprivrednika od kojeg je kupljen stajski gnoj.
- Za korisnika koji posjeduje stoku količina proizvedenog stajskog gnoja izračunava se na temelju propisano prosječnog broja grla/kljunova prema evidentiranih u JRDŽ u godini koja prethodi godini podnošenja jedinstvenog zahtjeva na temelju stanja svakog prvoga dana u mjesecu i propisanoj godišnjoj proizvedenoj količini dušika u stajskom gnoju po UG.

Potencijal

- Potpora ima oblik godišnjeg plaćanja po prihvatljivom hektaru i dodjeljuje se kao nadoknada dodatnih troškova i gubitka prihoda, koji su rezultat preuzetih obveza. Planirani iznos potpore je 215 EUR/ha.

Naziv intervencije	Projekcije intervencije 2023-2027 *				
	Iznos 2023-2027 (EUR)	Godišnji Iznos (EUR)	broj korisnika	ha	Planirani iznos potpore EUR/ha
Uporaba stajskog gnoja na oraničnim površinama	107.500.000	21.500.000	1.300	100.000	215

5. Minimalni udio leguminoza od 20% unutar poljoprivrednih površina

- Intervencija obuhvaća uzgoj leguminoza u udjelu od minimalno 20% **oranica** poljoprivrednog gospodarstva.
- Unutar intervencije prihvatljive su zrnate i krmne leguminoze.
- Leguminoze se mogu sijati samostalno i kao smjesa (DTS ili TDS) s jednom ili više drugih kultura na način da leguminoza prevladava na oraničnoj površini.
- Leguminoze se mogu uzgajati kao glavni usjev **i /ili postrni (pokrovni usjev)**.

Doprinos

- Intervencija doprinosi zaštiti prirodnih resursa tla, vode i zraka od onečišćenja, s obzirom da se prilikom uzgoja leguminoza u minimalnom udjelu od 20% značajno smanjuje ili u potpunosti izostavlja uporaba dušičnih gnojiva.
- Uzgoj leguminoza doprinosi i ublažavaju klimatskih promjena, budući izostaje oslobađanje N_2O , čiji su značajniji udjeli u ukupnim emisijama stakleničkih plinova, najčešće rezultat primjene dušičnih gnojiva.
- Simbiozni odnosi leguminoza i kvržičnih bakterija tla potiču njegovu biogenost i plodnost. Ona se dalje reflektira na poboljšanje strukture tla. Time su hraniva u tlima s povoljnim vodozračnim odnosom prisutna u oblicima koji su pristupačni za biljke.

Obveze korisnika

- Zabranjena je uporaba mineralnih gnojiva, dozvoljena je uporaba organskih gnojiva i gnojiva i poboljšivača tla u skladu s Uredbom EU 2018/848, navedenih u prilogu II Provedbene uredbe Komisije (EU) 2021/1165.
- Navesti podatke o predkulturama i budućim kulturama na oraničnoj površini uključenoj u intervenciju.
- Voditi evidenciju o provedbi intervencije prema propisanom obrascu.
- Korisnik je obvezan evidenciju o provedbi ove intervencije dostaviti APPRRR najkasnije do 31. prosinca tekuće godine zahtjeva.
- Korisnik je u tekućoj godini zahtjeva obvezan završiti izobrazbu ili koristiti individualno savjetovanje ili sudjelovati u demonstracijskoj aktivnosti u trajanju od najmanje 6 sati vezano uz eko sheme.

Potencijal

Potpore ima oblik godišnjeg plaćanja po prihvatljivom hektaru i dodjeljuje se kao **nadoknada dodatnih troškova i gubitka prihoda, koji su rezultat preuzetih obveza. Nakon komentara EK, za intervenciju je potrebno napraviti kalkulacije od strane neovisnih stručnjaka!**

Naziv intervencije	Projekcije intervencije 2023-2027 *				Planirani iznos potpore EUR/ha
	Iznos 2023-2027 (EUR)	Godišnji Iznos (EUR)	broj korisnika	ha	
Minimalni udio leguminoza od 20% unutar poljoprivrednih površina			54.000	83.068	

6. Konzervacijska poljoprivreda

- Konzervacijska poljoprivreda predstavlja suvremeni koncept poljoprivredne biljne proizvodnje koji ima za cilj ostvarivanje visoke i održive razine proizvodnje uz očuvanje prirodnih resursa.
- Temelji na jačanju prirodnih bioloških procesa iznad i ispod površine tla.
- Intervencije poput mehaničke obrade tla svedene su na minimum, a korištenje vanjskih inputa, kao primjerice agrokemikalija i hranjiva organskog i mineralnog podrijetla, primjenjuju se u optimalnim razinama i na način i u količini koja nije u koliziji ili ne ometa biološke procese.

Doprinos:

- Konzervacijska poljoprivreda doprinosi održivom razvoju i učinkovitom upravljanju prirodnim resursima, kao što su voda, tlo i zrak uz istodobno očuvanje okoliša te ublažavanju i prilagodbi na klimatske promjene.
- Primjenom konzervacijskih poljoprivrednih metoda doprinosi se smanjenju erozije, oporavku tla, povećanju organske tvari u tlu uz održavanje postojećih zaliha ugljika, smanjenju emisija stakleničkih plinova te regulaciji pojave korova.

Obveze poljoprivrednika

- Na oraničnim površinama provoditi minimalno dvopoljni plodored na svakoj ARKOD parceli. Postrni usjevi i zeleni pokrovni usjevi, mogu predstavljati sastavnice plodoreda.
- Provoditi reduciranu obradu tla **bez njegovog okretanja**.
- Osigurati potpunu pokrivenost tla poljoprivrednih površina biljnim ostacima ili zelenim pokrovom.
- Održavati poljoprivrednu površinu od korovne vegetacije **po principima integrirane zaštite bilja**.
- Voditi evidenciju o provedbi svih aktivnosti prema propisanom obrascu, koji je dužan dostaviti podružnici APPRRR do 31. prosinca tekuće godine zahtjeva.
- Završiti izobrazbu ili koristiti individualno savjetovanje ili sudjelovati u demonstracijskoj aktivnosti u trajanju od najmanje 6 sati vezano uz eko sheme.

Potencijal

Potpورا ima oblik godišnjeg plaćanja po prihvatljivom hektaru i dodjeljuje se kao **nadoknada dodatnih troškova i gubitka prihoda, koji su rezultat preuzetih obveza. Nakon komentara EK, za intervenciju je potrebno napraviti kalkulacije od strane neovisnih stručnjaka!**

Naziv intervencije	Projekcije intervencije 2023-2027 *				Planirani iznos potpore EUR/ha
	Iznos 2023-2027 (EUR)	Godišnji Iznos (EUR)	broj korisnika	ha	
Konzervacijska poljoprivreda			90	80.050	

7. Očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti

Obveze su intervencije Očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti uključuju regije:

- Kontinentalna regija
- Brdsko-planinska regija
- Mediteranska regija

Doprinos

- Zaštita biološke raznolikosti, poboljšanje usluga ekosustava te očuvanje staništa i krajobraza.
- Ublažavanje klimatskih promjena i prilagodba tim promjenama.

Uvjeti i obveze korisnika :

- Minimalno 50% površine travnjaka mora se nalaziti na području popisa JLS na kojima se nalaze TVPV kako bi travnjak u ARKOD sustavu bio označen kao TVPV.
- Ispaša se provodi u rano proljeće ili jesen.
- Završiti izobrazbu ili koristiti individualno savjetovanje ili sudjelovati u demonstracijskoj aktivnosti u trajanju od najmanje 6 sati vezano uz eko – sheme.
- Zabranjena je upotreba mineralnog gnojiva ili stajskog gnoja.
- Zabranjena je upotreba sredstava za zaštitu bilja.
- Zabranjeno je zasijavanje travnjaka.
- Zabranjeni su hidromelioracijski zahvati.
- Ako se travnjak održava košnjom, košnja je dozvoljena isključivo ručnim ili strižnim kosilicama.

Obveze korisnika:

- Ako se travnjak održava košnjom, ovisno o regiji, dozvoljena je najviše jedna košnja u skladu sa sljedećim terminima:
 - Kontinentalna nizinska regija: od 1. kolovoza do 15. rujna,
 - Brdsko-planinska regija: od 20. srpnja do 15. rujna,
 - Meditranska regija: od 15. srpnja do 15. rujna.
- Ako se travnjak održava košnjom ispaša je dozvoljena nakon košnje do kraja tekuće godine, stoka se mora napasivati na cijeloj raspoloživoj površini, dozvoljeno je najmanje 0,3 a najviše 1,0 UG/ha ovaca, koza, goveda i/ili kopitara.
- ako se travnjak održava napasivanjem stoka se mora napasivati na cijeloj raspoloživoj površini, dozvoljeno je najmanje 0,3, a najviše 1,0 UG/ha ovaca, koza, goveda i/ili kopitara.

Obveze korisnika:

- Ako se travnjak održava napasivanjem, potrebno je ručno odstranjivati nadzemni drvenasti dio pojedinačnih biljaka *Amorpha fruticosa* (čivitnjača), a u slučaju gustog sklopa biljaka *Asclepias syriaca* L. (cigansko perje, prava svilenica), *Xanthium spinosum* L. (trnovita dikica, čičak), *Xanthium strumarium* L. ssp. *italicum* (Moretti) D.L. (obalna dikica) dozvoljeno je njihovo mehaničko uklanjanje (ručnim alatima ili strojno – strižnim kosilicama, rotacijskim kosilicama i/ili malčiranjem) najkasnije do 1. kolovoza.
- Voditi evidenciju o provođenju intervencije.
- Evidencija se dostavlja na uvid podružnici Agencije za plaćanja najkasnije do 31. prosinca tekuće godine zahtjeva.

Oblik potpore

- Potpora ima oblik godišnjeg plaćanja po prihvatljivom hektaru i dodjeljuje se kao nadoknada dodatnih troškova i gubitka prihoda, koji su rezultat preuzetih obveza.
- Za TVPV postoje izrađene kalkulacije, prema kojima je određen prijedlog potpora za pojedine regije:
 - Kontinentalna nizinska regija: 361,00 EUR/ha
 - Brdsko planinska regija: 255,00 EUR/ha
 - Mediteranska regija: 113,00 EUR/ha

Potencijal

Naziv intervencije	Projekcije intervencije 2023-2027 *				
	Iznos 2023-2027 (EUR)	Godišnji Iznos (EUR)	broj korisnika	ha	Planirani iznos potpore EUR/ha
Očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti (TVPV)	26.695.796	5.339.159	1.003	25.424	210

Moguće kombiniranje eko shema i ekološkog uzgoja

Na oraničnim površinama u ekološkom uzgoju mogu se koristiti slijedeće eko sheme:

1. Intenzivirana raznolikost poljoprivrednih površina (u kontekstu različitih vrsta poljoprivrednih kultura)
2. Konzervacijska poljoprivreda
3. Intenzivirano održavanje ekološki značajnih površina

Na površinama pod višegodišnjim nasadima u ekološkom uzgoju mogu se koristiti slijedeće eko sheme:

- Intenzivirana raznolikost poljoprivrednih površina (u kontekstu različitih vrsta poljoprivrednih kultura)
- Konzervacijska poljoprivreda
- Minimalni udio leguminoza od 20% unutar poljoprivrednih površina
- Intenzivirano održavanje ekološki značajnih površina

Na pašnjacima pod ekološkim uzgojem korisnici mogu koristiti slijedeće eko sheme:

1. Jednu od slijedećih eko shema za pašnjake (ekstenzivno gospodarenje pašnjacima ili očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti)
2. Intenzivirano održavanje ekološki značajnih površina

Na gospodarstvu koje ima različite vrste uporabe zemljišta može koristiti slijedeće eko sheme:

1. Intenzivirana raznolikost poljoprivrednih površina
2. Intenzivirano održavanje ekološki značajnih površina

Agro-okolišne intervencije (II stup)

- Smanjenje korištenja zaštitnih sredstava u višegodišnjim nasadima
- Očuvanje bioraznolikosti i okoliša na trajnim travnjacima i oranicama
- Očuvanje ugroženih izvornih pasmina domaćih životinja
- Ekološki uzgoj
- Očuvanje obilježja krajobraza
- Očuvanje ekstenzivnih voćnjaka i maslinika

1. Smanjenje korištenja zaštitnih sredstava u višegodišnjim nasadima

- cilj je smanjiti pritisak intenzivne poljoprivrede na okoliš kroz smanjenje onečišćenja tla, vode i zraka reduciranom i pravovremenom primjenom zaštitnih sredstava
- Intervencija uključuje 3 operacije:
 1. Korištenje feromonskih, vizualnih i hranidbenih klopki
 2. Metoda konfuzije štetnika u višegodišnjim nasadima i
 3. Mehaničko uništavanje korova unutar redova višegodišnjih nasada

Obveze korisnika - Korištenje feromonskih, vizualnih i hranidbenih klopki

- svake godine tijekom obveznog petogodišnjeg razdoblja završiti izobrazbu ili koristiti individualno savjetovanje ili sudjelovati u demonstracijskoj aktivnosti u trajanju od najmanje 6 sati
- voditi evidenciju o provedenim aktivnostima povezanim s obvezama
- postaviti feromonske, vizualne ili hranidbene klopke najkasnije do 30. lipnja, moraju ostati u nasadu do 31. listopada
- klopke se moraju pregledavati dva puta tjedno
- skladištiti i čuvati korištene klopke i mamce na siguran način do 31. prosinca tekuće godine.

Obveze korisnika - Metoda konfuzije štetnika u višegodišnjim nasadima

- svake godine tijekom obveznog petogodišnjeg razdoblja završiti izobrazbu ili koristiti individualno savjetovanje ili sudjelovati u demonstracijskoj aktivnosti u trajanju od najmanje 6 sati
- voditi evidenciju o provedenim aktivnostima povezanim s obvezama
- postaviti feromonske dispenzere ovisno o tipu nametnika najkasnije do 1. svibnja
- odstraniti stare dispenzere iz prijašnje sezone najkasnije do postavljanja novih dispenzera

Obveze korisnika - Mehaničko uništavanje korova unutar redova višegodišnjih nasada

- svake godine tijekom obveznog petogodišnjeg razdoblja završiti izobrazbu ili koristiti individualno savjetovanje ili sudjelovati u demonstracijskoj aktivnosti u trajanju od najmanje 6 sati
- voditi evidenciju o provedenim aktivnostima povezanim s obvezama
- korove unutar redova u „zaštićenom prostoru“ (dio prostora koji se nalazi između debla, čokota i armature) suzbijati mehanički odgovarajućom poljoprivrednom mehanizacijom i opremom
- zabranjeno je korištenje herbicida u „zaštićenom prostoru“

Potencijal

Naziv intervencije	2020. godina		Projekcije intervencije 2023-2027			
	Odobreni iznos (EUR)	ha	Iznos 2023-2027 (EUR)	Godišnji iznos (EUR)	ha	EUR/ha
Smanjenje korištenja zaštitnih sredstava u višegodišnjim nasadima	8.415.683	25.318	41.834.629	8.366.926	120.746	a) 293 b) 359,73 c) 373,33

2. Očuvanje bioraznolikosti i okoliša na trajnim travnjacima i oranicama

- cilj je smanjiti pritisak intenzivne poljoprivrede na okoliš koja uzrokuje gubitak bioraznolikosti, nestanak vrijednih i rijetkih staništa kao i karakterističnih krajobraza
- Intervencija uključuje 3 operacije:
 1. Zaštita ptice kosca (*Crex crex*)
 2. Zaštita leptira na trajnim travnjacima (Močvarni okaš, Močvarni plavac, Zagasiti livadni plavac i Veliki livadni plavac) i
 3. Uspostava poljskih traka (cvjetne i travne)

Obveze korisnika - Zaštita ptice kosca (*Crex crex*)

- svake godine tijekom obveznog petogodišnjeg razdoblja završiti izobrazbu ili koristiti individualno savjetovanje ili sudjelovati u demonstracijskoj aktivnosti u trajanju od najmanje 6 sati
- voditi evidenciju o provedenim aktivnostima povezanim s obvezama
- zabranjena je upotreba mineralnog gnojiva ili stajskog gnoja
- zabranjena je upotreba sredstava za zaštitu bilja
- zabranjeno je zasijavanje travnjaka
- zabranjeni su hidromelioracijski zahvati
- ako se travnjak održava košnjom, dozvoljena je uporaba isključivo ručnih i strižnih kosilica na minimalnoj visini od 10 cm iznad tla
- košnju provoditi isključivo u periodu od 1. kolovoza do 15. rujna
- na parcelama većim od 1 ha ostaviti uz rub nepokošenu traku (5% površine), a košnju obavljati od sredine parcele kružno prema van ili s jedne strane parcele prema drugoj
- ispaša travnjaka koji se održavaju košnjom je dozvoljena nakon košnje do kraja tekuće godine, stoka se mora napasivati na cijeloj raspoloživoj površini, dozvoljeno je najmanje 0,3, a najviše 1,0 UG/ha ovaca, koza, goveda i/ili kopitara
- ako se travnjak održava samo ispašom ista je dozvoljena od 1. kolovoza do kraja tekuće godine, stoka se mora napasivati na cijeloj raspoloživoj površini, dozvoljeno je najmanje 0,3, a najviše 1,0 UG/ha ovaca, koza, goveda i/ili kopitara

www.shutterstock.com - 122983600

Obveze korisnika - Zaštita leptira na trajnim travnjacima

- svake godine tijekom obveznog petogodišnjeg razdoblja završiti izobrazbu ili koristiti individualno savjetovanje ili sudjelovati u demonstracijskoj aktivnosti u trajanju od najmanje 6 sati
- voditi evidenciju o provedenim aktivnostima povezanim s obvezama
- zabranjena je upotreba mineralnog gnojiva ili stajskog gnoja
- zabranjena je upotreba sredstava za zaštitu bilja
- zabranjeno je zasijavanje travnjaka
- zabranjeni su hidromelioracijski zahvati
- košnja je dozvoljena isključivo ručno ili strižnim kosilicama
- termin i način košnje određen je za pojedinu vrstu leptira, a košnja se mora obaviti do 1. listopada.
- ispaša je dozvoljena samo od 16. rujna do kraja tekuće godine, stoka se mora napasivati na cijeloj raspoloživoj površini, dozvoljeno je najmanje 0,3, a najviše 1,0 UG/ha ovaca, koza, goveda i/ili kopitara
- ako su na parceli prisutni pojedinačni višegodišnji grmovi čivitnjače (*Amorpha fruticosa*) potrebno ih je posjeći ručnim alatima, iskopati panj i odstraniti najkasnije do 1. travnja

Obveze korisnika - Uspostava poljskih traka

- svake godine tijekom obveznog petogodišnjeg razdoblja završiti izobrazbu ili koristiti individualno savjetovanje ili sudjelovati u demonstracijskoj aktivnosti u trajanju od najmanje 6 sati
- voditi evidenciju o provedenim aktivnostima povezanim s obvezama

Uspostava cvjetne trake:

- svake druge godine uz rub parcele treba posijati traku široku najmanje 5 m i dugu najmanje 100 m koja se ne smije koristiti kao put ili prolaz, traka može zauzimati najviše 30% površine ARKOD parcele
- cvjetne trake trebaju sadržavati propisane cvjetne vrste, moraju se kositi dva puta godišnje, umjesto jedne košnje dozvoljeno je malčiranje; košnju ili malčiranje obaviti u srpnju i nakon cvatnje (od 15. rujna do 15. listopada), mogu se zaorati najranije 1. listopada
- primjena pesticida na cvjetnim trakama nije dozvoljena.

Uspostava travne trake:

- traku treba posijati uz rub parcele široku najmanje 5 m i dugu najmanje 100 m koja se ne smije koristiti kao put ili prolaz, traka može zauzimati najviše 30% površine ARKOD parcele
- travne trake trebaju sadržavati propisane vrste trava, moraju se kositi dva puta godišnje, prva košnja obavlja se u prvoj polovici travnja (za jesensku sjetvu) ili u drugoj polovici travnja (za proljetnu sjetvu), druga košnja se obavlja u listopadu
- primjena insekticida na travnim trakama nije dozvoljena

Potencijal

Naziv intervencije	2020. godina		Projekcije intervencije 2023-2027			
	Odobreni iznos (EUR)	ha	Iznos 2023-2027 (EUR)	Godišnji iznos (EUR)	ha	EUR/ha
Očuvanje bioraznolikosti i okoliša na trajnim travnjacima i oranicama	582.632	956	2.933.321	586.664	4.636	a) 254 (kosac) b) 277 (močvarni okaš), 338 (plavci) c) 985,74 (po ha cvjetne trake), 898,58 (po ha travne trake)

3. Očuvanje ugroženih izvornih pasmina domaćih životinja

Cilj je očuvanje populacije izvornih pasmina domaćih životinja, od kojih su neke kritično ugrožene ili ugrožene te im prijeti odumiranje.

Na popisu se nalazi 27 ugroženih izvornih pasmina:

- Goveda: *Buša, Istarsko govedo i Slavonsko srijemski podolac*
- Svinje: *Crna slavonska svinja, Turopoljska svinja i Banijska šara svinja*
- Ovce: *Istarska ovca, Creska ovca, Krčka ovca, Paška ovca, Dubrovačka ruda, Lička pramenka, Dalmatinska pramenka, Cigaja i Rapska ovca*
- Koze: *Hrvatska šarena koza, Hrvatska bijela koza i Istarska koza*
- Perad: *Zagorski puran i Kokoš hrvatica*
- Konji: *Hrvatski hladnokrvnjak, Hrvatski posavac, Međimurski konj i Lipicanac*
- Magarci: *Istarski magarac, Primorsko dinarski magarac i Sjeverno jadranski magarac*

Obveze korisnika

- svake godine tijekom obveznog petogodišnjeg razdoblja završiti izobrazbu ili koristiti individualno savjetovanje ili sudjelovati u demonstracijskoj aktivnosti u trajanju od najmanje 6 sati
- voditi evidenciju o provedenim aktivnostima povezanim s obvezama
- uzgajati ugrožene izvorne pasmine
- provoditi uzgojni program uz dostizanje uzgojnih ciljeva navedenih u programu
- tijekom obveznog razdoblja od 5 godina držati najmanje isti broj UG istih pasmina za koje je zatražena potpora prve godine

Potencijal

Naziv intervencije	2020. godina		Projekcije intervencije 2023-2027			
	Odobreni iznos (EUR)	ha	Iznos 2023-2027 (EUR)	Godišnji iznos (EUR)	ha	EUR/ha
Očuvanje ugroženih izvornih pasmina domaćih životinja	7.717.101	23.502	38.851.515	7.770.503	113.213	Od minimalno 170,15 (Istarska ovca) do maksimalno 502,04 (Međimurski konj)

4. Ekološki uzgoj

Cilj je potaknuti primjenu praksi i metoda ekološkog uzgoja koje su korisne za okoliš sa stajališta smanjenje emisija GHG, prilagodbe i ublažavanja klimatskih promjena

Intervencija uključuje 2 operacije:

a) Prijelaz na ekološki uzgoj

b) Održavanje ekološkog uzgoja

Obveze korisnika za operacije Prijelaz na ekološki uzgoj i Održavanje ekološkog uzgoja

- svake godine tijekom obveznog petogodišnjeg razdoblja završiti izobrazbu ili koristiti individualno savjetovanje ili sudjelovati u demonstracijskoj aktivnosti u trajanju od najmanje 6 sati. Korisnici koji prelaze na ekološki uzgoj obvezni su koristiti dodatna 4 – 6 sata individualnog savjetovanja
- voditi evidenciju o provedenim aktivnostima povezanim s obvezama - Koristiti gnojiva koja su odobrena za ekološku proizvodnju u skladu s Provedbenom uredbom komisije (EU) 2021/1165, Prilog II
- koristiti sredstva za zaštitu bilja koja su odobrena za ekološku proizvodnju u skladu s Provedbenom uredbom komisije (EU) 2021/1165, Prilog I
- provoditi pravila proizvodnje u skladu s u skladu s Provedbenom uredbom komisije (EU) 2021/1165 i Uredbom (EU) 2018/848 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2018. o ekološkoj proizvodnji i označivanju ekoloških proizvoda te stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 834/2007
- za skupinu usjeva trajni travnjaci držati najmanje 0,5 EKO UG/ha, iznimno na krškim pašnjacima najmanje 0,3 EKO UG/ha

Potencijal

Naziv intervencije	2020. godina		Projekcije intervencije 2023-2027			
	Odobreni iznos (EUR)	ha	Iznos 2023-2027 (EUR)	Godišnji iznos (EUR)	ha	EUR/ha
Ekološki uzgoj - prijelaz	9.974.969	26.043	57.321.718	11.464.344	42.927	<u>Oranice</u> - 235
Ekološki uzgoj - održavanje	24.903.486	80.600	172.543.584,00	34.508.716,80	138.881	<u>Trajni travnjaci</u> – 157 <u>Povrće</u> - 480
Ekološki uzgoj - Ukupno	34.878.455	106.643	229.865.304,37	45.973.060,87	181.808	<u>Višegodišnji nasadi:</u> <i>orah i lijeska</i> - 516 <i>masline i vinova loza</i> - 754 <i>ostale voćne vrste</i> - 1074

6. Očuvanje obilježja krajobraza

Cilj je očuvati suhozide i živice kao obilježja krajobraza koja imaju značajnu ulogu u sprječavanju erozije tla te značajno doprinose krajobraznoj i biološkoj raznolikosti u monotonim poljoprivrednim krajobrazima.

Intervencija uključuje 2 operacije:

1. Očuvanje suhozida

1. Očuvanje živica

Obveze korisnika - Očuvanje suhozida

- svake godine tijekom obveznog petogodišnjeg razdoblja završiti izobrazbu ili koristiti individualno savjetovanje ili sudjelovati u demonstracijskoj aktivnosti u trajanju od najmanje 6 sati
- voditi evidenciju o provedenim aktivnostima povezanim s obvezama
- kontrolirati tijelo suhozida minimalno dva puta godišnje, najkasnije do 1. listopada tekuće godine
- održavati suhozid koristeći tradicionalne materijale i način izrade, što podrazumijeva slaganje isključivo od okolnoga kamena bez korištenja veziva i drugih materijala; odlaganje granja na vrhu suhozida je prihvatljivo kao i zaštitna žica koja mora biti postavljena tako da ne narušava prirodnu strukturu suhozida
- sprječavati zarastanje tijela suhozida vegetacijom na način da se neželjena vegetacija mora uklanjati ručno, bez primjene herbicida

Obveze korisnika - Očuvanje živica

- svake godine tijekom obveznog petogodišnjeg razdoblja završiti izobrazbu ili koristiti individualno savjetovanje ili sudjelovati u demonstracijskoj aktivnosti u trajanju od najmanje 6 sati
- voditi evidenciju o provedenim aktivnostima povezanim s obvezama
- kontrolirati izgled i stanje živice minimalno jednom godišnje, najkasnije do 1. listopada tekuće godine
- održavati živicu orezivanjem jednom u dvije godine kako bi zadržala oblik, orezivanje živice nije dozvoljeno u periodu od 1. ožujka do 31. kolovoza
- dijelove živice koji nedostaju treba nadosaditi autohtonim ili udomaćenim vrstama grmlja i drveća
- površine uz rub živice do širine najmanje jednog metra moraju biti prekrivene prirodnom vegetacijom, na tim površinama zabranjena je uporaba sredstava za zaštitu bilja i mineralnih gnojiva

Potencijal

Naziv intervencije	2020. godina		Projekcije intervencije 2023-2027			
	Odobreni iznos (EUR)	m	Iznos 2023-2027 (EUR)	Godišnji iznos (EUR)	ha (godišnji prosjek)	EUR/m
Očuvanje obilježja krajobraza	883.131	1.366.069	5.190.284	1.038.057	281 ili 1.405.000 metara	a) 0,74 b) 0,36

7. Očuvanje ekstenzivnih voćnjaka i maslinika

Ovi nasadi osim što su značajni za očuvanje bioraznolikosti, još su značajniji sa stajališta očuvanje genetskih resursa - tradicionalne autohtone sorte voćaka i maslina

Intervencija uključuje 2 operacije:

1. Očuvanje ekstenzivnih voćnjaka
2. Očuvanje ekstenzivnih maslinika

Obveze korisnika - Očuvanje ekstenzivnih voćnjaka

- koristiti samo sredstva za zaštitu bilja odobrena u ekološkoj proizvodnji
- nije dozvoljena gnojidba mineralnim gnojivima, dozvoljena je primjena krutog stajskog gnoja ispod krune stabla
- održavanje površine voćnjaka ispašom (ovce, koze, goveda ili perad, maksimalno 1,0 UG/ha) ili košnjom biljnog pokrova najmanje jednom godišnje (uključujući i košnju ispod stabala), ali ne kasnije od 1. listopada
- za svaki hektar površine potrebno je postaviti minimalno jednu nastambu za solitarne pčele
- odumiruća stabla treba nadomjestiti sadnicama ugroženih izvornih i tradicijskih sorti

Obveze korisnika - Očuvanje ekstenzivnih maslinika

- koristiti samo sredstva za zaštitu bilja odobrena u ekološkoj proizvodnji
- nije dozvoljena gnojidba mineralnim gnojivima, dozvoljena je primjena krutog stajskog gnoja ispod krune stabla
- održavanje površina maslinika ispašom (ovce ili koze, maksimalno 1 UG/ha), ili mehaničkom obradom, ili košnjom trave, ili zadržavanjem svih tanjih grančica ispod krošnje nakon rezidbe

Potencijal

Naziv intervencije	2020. godina		Projekcije intervencije 2023-2027			
	Odobreni iznos (EUR)	ha	Iznos 2023-2027 (EUR)	Godišnji iznos (EUR)	ha	EUR/m
Očuvanje ekstenzivnih voćnjaka i maslinika	397.606	563	2.700.959	540.192	3.549	a) 450 b) 804

HVALA NA PAŽNJI!

www.poljoprivreda.gov.hr